

2020-11-10

Diarienummer: Ä 2020-2103

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar på Utredning av Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken (SOU 2020:41)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva miljöer där företag utvecklas. Vi genomför insatser inom såväl näringspolitiken, den regionala tillväxtpolitiken som den sammanhållna landsbygdspolitiken. Vi stärker den lokala nivåns arbete med och bidrag till den regionala tillväxtpolitiken.

Den lokala nivåns betydelse för Tillväxtverkets uppdrag tilltar och blir allt mer betydelsefull. Effekterna av de megatrender som påverkar vårt land och förutsättningarna för svenskt näringsliv, blir särskilt påtagliga på lokal nivå. Möjligheterna, utmaningarna, målkonflikterna och potentialen för utveckling blir som tydligast på lokal nivå där kommunerna har ett tydligt ansvar. Att bygga kapacitet för att hantera och bidra i utvecklings- och tillväxtfrågor på lokal nivå är därför en central uppgift för myndigheten. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Uppdraget

Utredningen ska i korthet enligt sina direktiv (dir. 2019:86) analysera och bedöma om det är tillåtet för kommuner att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen inom nuvarande regelverk, dvs. lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) eller lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Om det inom nuvarande lagstiftning är otillåtet för kommuner att medverka på något av dessa sätt, eller om rättsläget är oklart, ska utredningen lämna författningsförslag som syftar till att möjliggöra kommunernas medverkan.

Utredningen konstaterar att:

Det är enligt utredningens bedömning tillåtet för kommunerna att på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen vara leverantörer av arbetsmarknadspolitiska tjänster som upphandlats enligt LOU eller i valfrihetssystem enligt LOV inom sina egna befogenheter.

Utredningen bedömer även det som tillåtet för Arbetsförmedlingen att direkt tilldela en kommun ett kontrakt enligt LOU om tillhandahållandet av insatserna genom anlitande av leverantörer i konkurrens är otillräckligt. Arbetsförmedlingen har även möjlighet att ingå ett samarbete med en kommun för att uppnå gemensamma mål. I det samarbetet kan även ersättning till kommunen ingå.

För att förbättra kommunernas möjligheter att medverka i den statliga arbetsmarknadspolitiken behöver vissa författningar ändras, vilket utredningen föreslår.

Eftersom det redan är möjligt för kommunerna att, med vissa begränsningar, medverka som utförare åt Arbetsförmedlingen är konsekvenserna i stora delar desamma oavsett om lagstiftningen ändras eller inte. Förslagen till lagstiftning understödjer dock kommunernas medverkan både när konkurrens föreligger och när det inte finns någon konkurrens, samtidigt som de privata aktörernas intresse av konkurrens på likvärdiga villkor tas om hand.

Tillväxtverkets kommentarer

Tillväxtverket ställer sig positivt till utredningens förslag om författningsändringar.

Tillväxtverket kan via sina verksamheter inom den regionala tillväxt- och landsbygdspolitiken samt inom kompetensförsörjningsområdet verifiera en stor del av utredningens utmaningar, slutsatser och resonemang.

Kommunerna arbetar redan idag aktivt med arbetsmarknadspolitiska insatser, ofta i samverkan med Arbetsförmedlingen. Det ska, som utredningen gör, poängteras att förutsättningarna för olika kommuner i landet varierar stort när det gäller kapacitet, erfarenhet och resurser att arbeta inom detta område. Det är en prioriteringsfråga för de kommuner som på grund av krympande skatteunderlag sorterar mellan de uppdrag man skall utföra. Arbetsmarknadsinsatser ryms inte helt inom det som betraktas som en ordinarie uppgift i en kommun.

Det är även viktigt att beakta att ett marknadsmässigt perspektiv finns när det gäller utförande av tjänster för Arbetsförmedlingen. Kommunerna kan om resurser finns fylla en viktig funktion där privata aktörer ej finns tillgängliga som utförare förutsatt att kommunerna får resurser för detta.

Vidare när det gäller kommuner som utförare av uppgifter som antingen på grund av omstruktureringar eller annat överförs från myndigheter till lokal nivå samt övriga ansvarsförhållanden mellan kommun och stat bör resonemang och förslag som lyftes av Kommunutredningen i SOU 2020:8 tas i beaktande.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Per Johansson har varit föredragande. I handläggningen har också enhetschef Martin Olauzon samt Sandra Droguett Biörklund, Peter Malmsten, Karin Holmqvist och Anita Sandell, deltagit.

Gunilla Nordlöf

Per Johansson